

موزه خوشنویسی ایران

فریار جواهریان*

*معمار، طراح و پژوهشگر

خوشنویسی چهره مطبوع هنر ایرانی، ضامن دوام زبان فارسی و ضمان زیبایی است. خوشنویسی فراتر از شاخه ای از هنرهای تجسمی، تجسم فرهنگ ایرانی است. سازمان زیباسازی شهر تهران با همت و حمایت استادان و کارشناسان سلیم حوزه خوشنویسی، از سال ۱۳۹۴ اقدام به شناسایی و خرید آثار خوشنویسی نمود و اکنون حدود هزار اثر ارزشمند خوشنویسی در گنجینه موزه نگهداری می شود. دارا بودن چنین مجموعه ای سازمان زیباسازی را وادار نمود در جستجوی مکانی مناسب برای احداث موزه خوشنویسی باشد. راه اندازی موزه خوشنویسی نکوداشت آن سخاوت ثمینی است که مشحون حال ایرانیان شده و تاکید بر لزوم و اشتراک آن. موزه خوشنویسی امکان نمایش تمامی آثار گنجینه خود را در یک زمان ندارد اما طی نمایشگاه های ادواری در گذر ایام تمامی آثار به رویت مشتاقان خواهد رسید.

* مشاور:

مهندسین مشاور گاما

زیر نظر: معاونت فنی و

طراحی شهری سازمان زیبا

سازی شهر تهران

سال: ۹۵-۹۶

مشاور آثار خوشنویسی:

معاونت فرهنگی و هنرهای

شهری سازمان زیبا سازی

شهر تهران

لزوم تاسیس موزه خوشنویسی و اهداف مورد نظر

درک خوشنویسی به عنوان یک هنر دشوار می باشد، زیرا بنظر می رسد فقط متنی نگاشته شده و بس. لذت بردن از تجربه بصری یک اثر خوشنویسی مستلزم دانش و فرهنگ می باشد. تشخیص کیفیت خط یک تخصص است. از آنجایی که در فرهنگ و آموزش ما ایرانیان خوش خط بودن پسندیده است - اکثر مواقع به جایگاه فرهنگی اشخاص می توان از روی دست خطشان پی برد- لذا از کودکی خوشنویسی را آموزش می بینیم و اکثر ایرانیان لذت بردن از تجربه بصری خوشنویسی را فراگرفته اند. باید بدانیم که خوشنویسان، افزون بر نگارش یک متن، سعی در خلق اثر هنری با ارزش های زیباشناسی والا داشته اند زیرا این متون غالباً آموزه های قرآن و سخنان بزرگان بوده است. از این روست که اکثر آثار خوشنویسی توسط عناصر هندسی، گرافیکی و جمال نباتی - گل و گیاه- تزئین شده اند. در دوره های تاریخی تذهیب کتاب های دست نویس توسط هنرمندانی غیر از خوشنویسان انجام می شده است. گفته می شود که این هنرمندان بسیار متخصص و خبره بوده اند که پس از خوشنویسی متن کتاب، یک نفر فقط خطوط هندسی را رسم می نموده، یک نفر گل و گیاه را ترسیم می کرده است و یک نفر وظیفه طلاکوبی را داشت، این شیوه تفکیک تخصص ها به خصوص در مصر و برای بازنویسی قرآن های نفیس مورد استفاده قرار گرفته است.

معمولاً خوشنویسی در تمام فرهنگ ها به چشم می خورد، اما در مشرق زمین و بخصوص در سرزمین های اسلامی و ایران برفراز هنرهای بصری واقع شده است. در چین و ژاپن نیز خوشنویسی بطور گسترده، زنده و پویا در فرهنگ و زندگی مردم حضور دارد، ولی در کشورهای اسلامی بویژه در ایران نقش مهمی در هنر معاصر ایفا می نماید. نمایشگاهی در موزه بریتانیا با عنوان «کلام که تبدیل به هنر می شود» برگزار شد که به هنر معاصر خوشنویسی در ایران و سایر کشور های اسلامی پرداخت. قیمت های نجومی آثار خوشنویسان کشورمان گواه بر اهمیت این آثار دارد.

دوران درخشان خوشنویسی اسلامی از قرن نهم تا یازدهم می باشد. سپس برای نخستین بار، اوراق مذهب کتاب های خوشنویسی شده در دوره ایلخانی با نقوش تزئینی زینت یافتند و بالاخره در دوره تیموری، هنر خوشنویسی به اوج خود رسید.

خوشنویسی یکی از مهمترین جنبه های فرهنگ و تمدن ما ایرانیان است که بدون شک تاسیس موزه ای برای آن جزو واجبات محسوب می شود و جای تعجب است که چرا تا به امروز در هیچ یک از استان ها چنین موزه ای دایر نگردیده است. در دوره جمهوری اسلامی با تاکید بر میراث اسلامی ایران، ضرورت تاسیس چنین موزه ای دو چندان شده است.

